

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2020

Eduskunnalle

Eduskunnan kirjastosta annetun lain (717/2000) 3 §:n mukaisesti Eduskunnan kirjaston hallitus antaa kunnioittavasti eduskunnalle oheisen kertomuksen Eduskunnan kirjaston hoidosta ja toiminnasta vuonna 2020. Kertomuksen on laatinut Eduskunnan kirjaston johtaja Antti Virrankoski.

Helsingissä helmikuun 17 päivänä 2021

Eduskunnan kirjaston hallituksen puolesta



Pauli Kiuru

Eduskunnan kirjaston hallituksen puheenjohtaja



Antti Virrankoski

Eduskunnan kirjaston johtaja

Sisältö

1 Kirjaston hallitus	4
2 Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan	5
3 Alma-projekti: uusi kirjastojärjestelmä	7
4 Palvelut	8
5 Kokoelmatyö	12
6 Toiminta Eduskunnan kirjaston asiantuntijuusalueilla	14
7 Eduskunnan arkisto	17
8 Tapahtuma- ja sidosryhmätoiminta	19
9 Henkilöstö	21
10 Kirjastopalvelujen tilastollinen tarkastelu	22
Liite 1. Eduskunnan verkkosivuilla julkaistut uudet tietopaketit ja verkkosisällöt	26
Liite 2. Luottamustoimet ja työryhmäjäsenyydet	28
Liite 3. Julkaisut	30

1. Kirjaston hallitus 2020

Jäsenet

Kiuru, Pauli, FM, MBA, kansanedustaja, hallituksen puheenjohtaja

Tuomioja, Erkki, VTT, ekonomi, kansanedustaja, hallituksen varapuheenjohtaja

Eloranta, Eeva-Johanna, FM, VTM, kansanedustaja

Aittakumpu, Pekka, FM, pastori, kansanedustaja

Koskela, Jari, YTT, pastori, kansanedustaja

Stenvall, Jani, YTM, verkkopalveluasiantuntija

Asiantuntijajäsenet

Aaltonen, Leena, FM, kulttuuriasiainneuvos

Ervasti, Kaijus, OTT, tutkija

Ruostetsaari, Ilkka, YTT, professori

Varajäsenet

Sjöblom, Ruut, TeM, tutkija, kansanedustaja

Gustafsson, Jukka, YTM, rehtori, kansanedustaja

Lindén, Aki, VM, erikoislääkäri, kansanedustaja

Kivisaari, Pasi, KM, rehtori, kansanedustaja

Savio, Sami, DI, ekonomi, kansanedustaja

Koski, Sari, YTM, tietoasiantuntija

Asiantuntijavarajäsenet

Palmén, Leena, OTK, tietoasiantuntija

Niemi, Johanna, OTT, professori

Grönlund, Kimmo, PD, professori

Kirjaston hallitus kokoontui vuoden aikana viisi kertaa: 12.2., 18.3., 27.5., 23.9. ja 4.11.2020.

2. Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan



Eduskunnan kirjaston johtaja Antti Virrankoski.

Erittäin poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta Eduskunnan kirjasto toteutti laissa sille määrättyä tehtävää ja palveli keskeytyksettä eduskuntaa toimialaansa kuuluvien tavoin sekä toimi eduskunnan keskusarkistona ja julkisena oikeudellista tietoa, yhteiskuntatietoa ja eduskuntatietoa välittävänä keskuskirjastona. Avoimuus ja tiedon saatavuus ovat kirjastotoiminnan keskeisiä arvoja, ja ne ovat pysyneet kirjaston toiminnan ohjenuorina läpi poikkeusolojen.

Koronapandemian vuoksi valtionjohto julisti Suomeen poikkeusolot maaliskuussa. Kun julkiset asiakastilat määrättiin suljettaviksi, myös eduskunta päätti sulkea Eduskunnan kirjaston ulkopuolisilta asiakkailta perjantaina 13. maaliskuuta. Tämän jälkeen eduskuntaa palveltiin normaalisti ja muuta yhteiskuntaa verkkosivujen ja sähköisten asiointikanavien kautta. Tapahtumat, näyttelyt ja koulutukset peruttiin.

Kirjaston henkilökunta siirtyi etätöihin. Ainoastaan läsnäoloa vaativien kirjastopalveluiden järjestämiseen ja ylläpitämiseen tarvittava henkilöstö oli paikalla kirjastossa. Kirjaston henkilökunta teki ihailtavan digiloikan, ja toiminta jatkui keskeytyksettä etätöskentelyn välinein.

Toukokuun 18. päivänä kirjasto avattiin rajoitetusti ennalta tilatun aineiston noutokirjastona, joka palveli arkipäivisin kolmen tunnin ajan. Kirjastojärjestelmän vaihdon vuoksi kirjasto oli suljettu 2.7.–3.8. Tämän jälkeen kirjasto palveli jälleen noutokirjastona. Kirjaston tutkijainsalin tutkijoille tarjottiin 1.10. alkaen mahdollisuus käyttää kirjaston asiakastiloja ja kokoelmia. Pandemiatilanteen edettyä toiseen aaltoon päädyttiin kirjasto sulkemaan uudestaan 26. marraskuuta.

Vuosi ei ollut kuitenkaan yksinomaan pandemiatilanteeseen sopeutumista. Toiminnan kannalta keskeisiä hankkeita edistettiin. Uusi kirjastojärjestelmä otettiin tuotantokäyttöön kesällä, ja syksyllä käynnistyivät eduskunnan hallinnollisten asioiden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto-projekti ja entisten kansanedustajien valokuvien digitointihanke.

Kirjaston ja eduskunnan sisäisen tietopalvelun yhteisesti työstämä päätöksenteon tietotukihanke eteni, ja vuodenvaihteen jälkeen valitaan konkreettiset kehittämiskohteet ja jatkohankkeet. Hankkeen tavoitteena on vastata entistä paremmin eduskunnan nykyisiin ja tuleviin tietontarpeisiin.

Eduskunnan puhemies asetti 24.6. eduskunnan kansliaan työryhmän selvittämään eduskuntaviestinnän, eduskunnan tietopalvelutoiminnan sekä kirjasto- ja arkistotoiminnan organisointia. Tavoitteena on kehittää tieto- ja viestintäosaston organisaatiota vastaamaan toimialallaan ja toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Työryhmä jätti ehdotuksensa uudesta johtamis- ja organisointimallista puhemiehelle toimintavuoden lopussa.

Eduskunnan kirjasto on epävarmoissa oloissa ja nopeasti muuttuneissa tilanteissa selviytynyt palvelutehtävästään erinomaisesti ja kyennyt vastaamaan eduskunnan tarpeisiin sekä samaan aikaan edistämään tulevaisuuden kannalta keskeisiä kehittämistoimia.

3. Alma – uusi kirjastojärjestelmä

Kertomusvuonna kirjaston toiminnan kannalta keskeisen ydinjärjestelmän, kirjastojärjestelmän hankinta- ja käyttöönottoprojekti tuli päätökseen, kun Alma-kirjastojärjestelmä otettiin tuotantokäyttöön heinäkuun lopussa. Lähes kahdenkymmenen korkeakoulu- ja erikoiskirjaston kanssa oli valmisteltu sen hankintaa ja käyttöönottoa yli kahden vuoden ajan. Toimintavuodelle asetettu järjestelmän käyttöönottovaihe työllisti monia kirjaston asiantuntijoita lähes täyspäiväisesti samalla kun suuri osa kirjaston henkilökunnasta kouluttautui uuden järjestelmän käyttäjiksi. Vanhasta kirjastojärjestelmästä uuteen siirtyminen tarkoitti samalla kirjaston asiakasrekisterin ja aineistometadatan siirtämistä uuteen tietojärjestelmään, minkä vuoksi kirjasto oli kokonaan suljettu 2.7.–3.8.

Alma-kirjastojärjestelmä merkitsi kokonaisuudistusta moniin toimintamalleihin asiakaspalvelussa, lainauksessa, luetteloinnissa ja sisällönkuvailussa. Uudistuksia suunniteltiin käyttöönottovaiheen projektiryhmässä ja useissa eri tiimeissä. Lisäksi järjestelmän käyttöönotto edellytti testausta sekä laajaa panostusta järjestelmän hallintaan ja sen integrointiin muihin liitännäisiin järjestelmiin ja toiminnallisuuksiin. Käyttöönottoprojekti edellytti tiivistä työskentelyä ja yhteistyötä myös muiden Alma-kirjastojen ja järjestelmätoimittajan kanssa syyskauden alkuun saakka.

Alma on laajentanut kirjaston asiakkaiden pääsyä e-kirjojen ja elektronisten lehtien pariin – e-aineistojen määrä kirjastojärjestelmässä on puolessa vuodessa jo moninkertaistunut. Alma on helpottanut myös e-aineistojen käsittelyä ja hallinnointia.

Koska kirjastojärjestelmä toimii pilvipalveluna, ylläpitotehtävät ovat siirtyneet palveluntarjoajalle. Palvelunhallinta työllistää kuitenkin edelleen tiiviisti esimerkiksi toimintojen määrittelyssä, kuukausittaisten päivityksien tuomien uusien toiminnallisuuksien seurannassa ja testauksessa sekä rajapintojen ja yhteyksien hallinnoinnissa.

4. Palvelut



Kirjaston asiakaspalvelua korona-aikana.

Lainaus, neuvonta ja kaukopalvelu

Alkuvuosi näytti varsin normaalilta toimintavuodelta. Päivittäinen kävijämäärä oli noin 120, joka, kuten myös lainausmäärät, oli lähellä edellisten vuosien tasoa.

Touko-kesäkuun ja elo-marraskuun ajan ylläpidetyn noutokirjaston avulla pystyttiin tarjoamaan eduskunnan ulkopuolisille asiakkaille mahdollisuus tilata ennakkoon aineistoa kirjaston kokoelmista. Päivittäin tätä mahdollisuutta käytti 10-15 asiakasta, jotka varasivat ja noutivat keskimäärin kaksi, kolme kirjaa kerrallaan. Käsikirjastoa, lehtikokoelmaa tai kopiointimahdollisuutta ei voitu tarjota, vaikka moni asiakas näitä palveluita kaipasikin.

Eduskuntaa palveltiin normaalisti kaikkina arkipäivinä klo 9–15. Asiakaspalvelu, kirjaston aineistot, tilat ja laitteet olivat käytettävissä.

Poikkeusoloissa etäasiointi korostui. Puhelinpalvelu, joka normaalioloissa on vähäistä, vilkastui maaliskuusta alkaen merkittävästi. Myös asiointi sähköpostin ja verkkopalvelun välityksellä lisääntyi.

Tutkijainsali avattiin lokakuun alussa tutkijoiden käyttöön noutokirjaston aukioloaikoina. Siten heille tarjottiin pääsy tutkimuksen kannalta keskeisiin kirjasto- ja arkistoaineistoihin.

Kirjaston kaukopalvelun vuodesta muodostui varsin kiireinen ja haasteellinen, kun kirjastot ja arkistot ympäri maailman sulkivat ovensa. Kaikki aineistotarpeet pystyttiin kuitenkin täyttämään, vaikka se joissakin tapauksissa vaati aikaa ja erityisjärjestelyitä.

Tietopalvelu

Kirjaston ja arkiston tietopalvelu vastaa julkisen sektorin, toimittajien, tutkijoiden, opiskelijoiden, asianajotoimistojen ja kansalaisten tietopyyntöihin. Tiedontarpeet liittyvät eduskunnan toimintaan ja työhön, oikeudelliseen tietoon, kuten lainvalmistelu, säädökset ja muut oikeuslähteet, sekä yhteiskunnallisiin aiheisiin, kuten poliittinen historia, politiikan tutkimus ja kansainvälinen politiikka. Eduskunnan arkiston kysytyintä aineistoa ovat valiokuntien asiantuntijalausunnot.

Tietopalvelu toimi kertomusvuonna lähes normaalilla tavalla. Yhteydenotot tapahtuvat suurelta osin sähköpostitse tai puhelimitse, ja myös vastaukset voidaan lähes aina antaa asiakkaalle ilman että hänen tarvitsee tulla paikan päälle kirjastoon. Kirjaston ja arkiston tietopalvelujen yhteisessä toimeksiantojen hallintajärjestelmä Apajassa toimeksiantojen määrä laski vain muutamman prosentin edellisen vuoden määrästä.

Kirjastoon, arkistoon ja kirjaamoon tuli yhteensä 1 355 tietopalvelun toimeksiantoa. Noin puolet toimeksiannoista koski eduskuntatietoa, kolmannes oikeudellista tietoa ja kolmannes yhteiskuntatietoa. Osa toimeksiannoista koski useampaa kuin yhtä aihealuetta. Noin 10 % toimeksiannoista vaati laajaa tiedonhakua – kolmesta tunnista jopa useampaan päivään.

Kirjaston tietopalvelun tehtäviin kuuluu yhdessä valtioneuvoston tietopalvelun kanssa tehtävä säädösvalmistelun tietotuki. Lisäksi tietopalvelun erityistehtäviin kuuluvat muille kirjaston ydinasiakkaille, kuten Valtiontalouden tarkastusvirastolle ja Eduskunnan oikeusasiamiehen toimistolle, tehtävät laajat tiedonhaut ja muut laajaa erityisasiantuntijuutta vaativat toimeksiannot.

Tietopalvelutyön tukena on säännöllisesti kokoontuva tiimi, jossa jaetaan toimeksiantoja koskevia tietoja ja hyviä käytänteitä sekä sovitaan linjauksista ja ohjeistuksista.

Tietopaketit

Lakihankkeiden tietopaketteja laadittiin ennätysmäärä, 21 kappaletta. Lisäksi julkaistiin Eduskunnan kirjaston vaalimainoskokoelmaa koskeva tietopaketti, Kansainliittoa käsittelevä historiatietopaketti sekä useita kirjaston tietopalvelulle esitettyihin kysymyksiin vastaavia tiivistelmiä. Aiemmin julkaistujen tietopakettien sisältöä päivitettiin ajan tasalle ja lakihankkeiden tietopaketteja kehitettiin visuaalisesti infografiikan keinoin.

Verkkosisältöjen tuotanto on vakiintunut keskeiseksi osaksi kirjaston toimintaa. Kertomusvuonna työtä lisäsi se, että tietoasiantuntijoiden oli opeteltava uuden saavutettavuusdirektiivin vaatimukset.

Kertomusvuonna oli ensimmäistä kertaa mahdollisuus saada tietoa nykyisten verkkosivujen käytöstä. Lakihankkeiden tietopakettien yhteenlasketut katselukerrat olivat 112 129. Eniten kiinnostusta herätti valmiuslain käyttöönottoa korona-aikana koskeva tietopaketti, joka avattiin vuoden aikana 27 610 kertaa. Myös kannabiksen rangaistavuuden poistamista koskevaa tietopakettia katseltiin 15 538 kertaa. Suosittuja olivat myös tietopaketit perhevapaa uudistuksesta, oppivelvollisuuden laajentamisesta, seksuaalirikoksia koskevan lainsäädännön uudistamisesta ja tiedonhallintalaista.

Tietopakettien vaikuttavuudesta kertovat Twitterissä, erilaisissa uutispalveluissa ja viranomais-sivustoilla niihin tehdyt viittaukset sekä asiakkaiden positiiviset palautteet.

Koulutus

Kirjaston kevättalven avoimista koulutuksista ennätettiin pitää viisi tammi-helmikuun aikana ennen kuin pandemia sulki kirjaston ja esti asiakastapahtumien järjestämisen. Koulutustoimintaa haluttiin kuitenkin jatkaa ja ratkaisuksi keksittiin verkkokoulutukset kirjaston YouTube-kanavalla.

Syksyllä kirjasto järjesti viisi verkkokoulutusta: valtiopäiväasioiden ja -asiakirjojen hakupalvelu, digitoitujen valtiopäiväasiakirjojen hakutoiminnot, EU-asioiden käsittely Suomessa, eduskuntatyön ja eduskuntaretoriikan erityispiirteet sekä Finlex ja muut kotimaiset säädöslähteet.

Asiakaspalautteet ja kouluttajien omat kokemukset verkkokoulutuksen järjestämisestä olivat positiivisia. Verkkokoulutustilaisuuksia seurasi reaaliajassa keskimäärin 52 yhtäaikaista katsojaa ja kahden viikon ajaksi tallennettuja koulutuksia katsottiin keskimäärin 257 kertaa.



Kristiina Hakala ja verkkokoulutusta valtiopäiväasioista ja -asiakirjoista.

Verkkopalvelut

Kirjaston verkkopalvelutiimin työ painottui kertomusvuonna Alma-kirjastojärjestelmän käyttöönottoon. Onnistuneen projektin ja tuotantokäyttöön siirtymisen jälkeen järjestelmän ylläpitotehtävien osuus väheni.

Tieto- ja viestintäosaston eri yksiköiden yhteistyö tiivistyi sisältöpalvelujen, hakupalvelujen, tilastoinnin ja analytiikan, videoiden ja kuvapalvelujen sekä sovellushallinnan ja testauksen parissa. Tiimityön tavoitteena oli koordinoita yhteisiä hankkeita ja saada jaettua osaamista koko osaston puitteissa.

Saavutettavuusdirektiivin voimaantulo vaati panostusta kirjaston verkkosisältöihin; niitä oli muutettava saavutettaviksi. Tiedonhallintalaki edellytti tietojärjestelmäselosteiden tuottamista.

Data-analyysit ja datan visualisointi tulivat uusiksi tehtäviksi verkkopalveluissa. Yhdessä tietopalvelun kanssa koottiin avoimesta datasta yhteenvetoja asiantuntijalausunnoista ja kansanedustajien puheenvuoroista sekä visualisoitiin data-analyysseja lakihankkeiden tietopaketteihin. Mahdollisuus hyödyntää avointa dataa kiinnostaa asiakkaita, ja palvelun käyttöön liittyvää tukea tarvitaan jatkuvasti.

Sosiaalista mediaa hyödynnettiin aktiivisesti. Facebook toimi kirjaston tiedotuskanavana ja Twitter-palvelussa jaettiin kirjaston keskeisiin aihealueisiin liittyviä sisältöjä. Kirjaston Twitter-tilin (EdariFi) seuraajien määrä on jatkuvasti kasvanut ja ylitti vuoden aikana 5 000 seuraajan määrän.

5. Kokoelmatyö

Alma-kirjastojärjestelmän käyttöönotto toteutui kertomusvuonna poikkeuksellisissa pandemiaolosuhteissa erinomaisesti. Siirtymään valmistauduttiin tarkistamalla ja korjaamalla vanhan tietokannan tietoja. Kokoelmanhallinnan vastuuhenkilöt osallistuivat verkkoympäristössä toteutettuihin järjestelmätoimittajan koulutuksiin ja keskusteluihin sekä yhteistyökirjastojen projektikokouksiin ja sovelsivat näiden perusteella aikaisemman järjestelmän käytäntöjä uuden

tuotantokehityksen mahdollisuuksiin. Sovellustyö, tietokantatarkistukset ja -korjaukset tulevat jatkumaan tulevalla toimintakaudella.

Painetun kirja-aineiston hankintamäärät laskivat edellisvuodesta erityisesti ilmaisen aineiston osalta. Poikkeusaikana ostettua kirja-aineistoa toimitettiin kirjastoon normaalisti, mutta jotkut aikakauslehtitoimittajat katkaisivat tilapäisesti toimituksiaan. Kirjaston hankintatoimi hoidettiin mallikkaasti etätoimintana ja paikalla kirjastossa olleiden päivystäjien toimesta.

Kirjaston Selma-tietokannassa olevien tietueiden määrä oli vuoden lopussa lähes 345 000. Monografioiden ja kausijulkaisujen lisäksi kirjastotietokantaan luetteloihin 661 pääasiassa kotimaista oikeudellista aikakauslehti- ja monografia-artikkelia. Alkuperäisluetteloinnin osuus oli kertomusvuonna poikkeuksellisen alhainen, arviolta noin 50 %. Tämä johtuu siitä, että tietokantaan kopioitiin runsas määrä elektronisen aineiston tietueita kirjastojärjestelmän muutoksen yhteydessä. Painetun aineiston osalta alkuperäisluetteloinnin työmäärä oli aikaisemmalla tasolla, noin 60 %:ssa.

Elektronisten aikakaus- ja sanomalehtien määrä on kertomusvuonna ollut noin 3 300 nimekettä. Uuden kirjastojärjestelmän ominaisuuksien myötä Selma-tietokanta rikastui ulkoisten tietokantojen luettelointitiedoilla niin, että sähköisessä muodossa olevien kausijulkaisujen, kirjojen ja artikkelien yhteismäärä on lähes 10 000.

Kertomusvuonna eduskunnalle tilattujen verkkolehtien hallinnointi siirtyi kirjaston kokoelmapalveluun. Vuoden aikana näiden lehtien verkkotunnuksia annettiin eduskuntaan 273 kertaa.

Eduskunnan käyttöön hankittiin virkamiesten ja valiokuntien käsikirjastoihin 247 nidettä sekä lukutiloihin ja yksiköihin 326 kotimaista ja 55 ulkomaista lehteä.

Käsikirjastoista palautunutta ja kansanedustajien työhuoneistaan poistamaa aineistoa liitettiin kirjaston kokoelmiin, lähetettiin Varastokirjastoon tai tarjottiin kirjaston asiakkaille poistettujen kirjojen ohessa. Sidottujen valtiopäiväasiakirjojen varastosta jaettiin niteitä eduskuntaan sekä kirjaston kanssa vaihtosuhteissa oleville kirjastoille. Yhteistyö kansainvälisten järjestöjen ja muiden yhteistyökumppanien kanssa kokoelmatyössä sujui kertomusvuonna edellisvuosien tapaan hyvin.

6. Toiminta Eduskunnan kirjaston asiantuntijuusalueilla



Eduskuntatieto

Eduskuntatietoa välitettiin asiakkaille mm. tietopalvelussa. Verkkoon tuotettiin lisää tietopalvelulta kysyttyä -aineistoja, kuten Milloin on pyydetty eduskunnan suostumusta kansanedustajan syytteeseen asettamiseen? ja Miten löydän sote-uudistukseen liittyvät eduskunta-asiakirjat? sekä Mistä löydän korona-ajan lisätalousarvioiden valtiopäiväasiakirjat?

Kirjaston tietopalvelulle osoitetuista asiakkaiden tiedontarpeista miltei puolet liittyy eduskuntatyöhön. Asiakkaat kysyvät valtiopäiväasiakirjoja, tietoja kansanedustajista, ajankohtaisten asioiden eduskuntakäsittelystä ja äänestyksistä, eduskunnan toiminnasta ja historiasta.

Yksikamarisen eduskunnan valtiopäiväasiakirjat ovat saatavilla Digitoidut valtiopäiväasiakirjat 1907–2000 -osiona eduskunnan avoimen datan verkkopalvelussa. Kuluneen vuoden aikana on

digitoituja valtiopäiväasiakirja-aineistoja jaettu runsaasti kirjaston asiakkaille. Heitä on opastettu palvelun itsenäiskäyttöön ja näin tehden markkinoitu palvelua.

Hyödyntämällä eduskunnan verkkosivuja ja avointa dataa koottiin valmiita datapaketteja valtiopäiväasioista. Koonnit perustuvat asiakkaiden kysymyksiin tai pyyntöihin ja liittyvät esimerkiksi valiokuntien asiantuntijakuulemisiin.

Eduskuntasanasto sisältää eduskuntaan, sen toimintaan, organisaatioon ja toimintaympäristöön liittyvän keskeisen käsitteistön. Sanaston ylläpito kuuluu kirjastolle ja työn tukena toimii eduskuntasanastotyöryhmä. Kertomusvuonna Eduskuntasanastoon tehtiin uusien lisäys- ja muutostarpeiden kartoitus.

Kahden vuoden välein toistuva Nuorten parlamentin istuntopäivä piti järjestää 27.3.2020, mutta se peruuntui koronan vuoksi. Istuntopäivän järjestelyt yhteistyössä Kehittämiskeskus Opinkirjon kanssa olivat ehtineet jo loppusuoralle. Osittain istuntopäivän korvasi marras-joulukuussa toteutettu verkkokeskustelusarja nuorten ja kansanedustajien kesken. Tapaamiset toteutettiin Teams-kokouksina ja ne olivat avoinna kaikille peruskoulun yläluokkien oppilaille ja toisen asteen opiskelijoille. Teams-tapaaminen järjestettiin jokaisen eduskuntaryhmän kanssa, mukana eri ryhmistä oli 1–3 kansanedustajaa.

Oikeudellinen tieto

Kertomusvuoden aikana panostettiin oikeudellisten tietopakettien ja verkkosisältöjen toimittamiseen ja päivittämiseen. Keskiössä olivat lakihankkeiden tietopaketit, jotka monipuolisesti taustoittavat vireillä olevia lakihankkeita. Lakihankkeiden tietopaketteja julkaistiin kertomusvuonna ennätysmäärä.

Tietopalvelussa oikeudellisen tiedon kysymykset liittyivät usein säädösten muutoksiin ja esitöihin, oikeudellisten aiheiden tausta-aineistoihin tai yleisemmin Suomen oikeusjärjestelmään. Oikeusvertailevia tiedonhakuja tehtiin lainvalmistelun tueksi.

Eduskunnan kirjaston monipuolinen oikeudellisen aineiston kokoelma sisältää koti- ja ulkomaista virallisaineistoa, hankittua kirjallisuutta ja tietokantoja. Keskeistä aineistoa on kotimainen oikeuskirjallisuus, jota hankitaan kokoelmaan laajasti. Kertomusvuonna eniten lainatut kotimaisen oikeuden teokset olivat Kaarlo Tuorin ”Oikeusjärjestys ja oikeudelliset käytännöt”,

Antero Jyrängin ja Jaakko Husan ”Valtiosääntöoikeus” ja Raimo Siltalan ”Johdatus oikeusteoriaan”.

Ulkomaista oikeuskirjallisuutta hankitaan erityisesti valtiosääntöoikeuden, kansainvälisen oikeuden, EU-oikeuden ja vertailevan oikeuden aloilta. Hankinnassa huomioidaan ajankohtaiset teemat ja ilmiöt. Kertomusvuonna kokoelmaan hankittiin esimerkiksi demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta, Yhdysvaltojen vaalijärjestelmää sekä kriisi- ja valmiuslainsäädäntöä koskevaa juridista kommentaarikirjallisuutta.

Virallisaineistojen kokoelmassa on huomionarvoista, että Eduskunnan kirjastossa on nyt ainoana kirjastona Suomessa täydellinen vuosina 1993–2002 ilmestynyt Suomen säädöskokoelman talousarviosarja ja Finlands författningssamling, budgetserien.

Oikeudellisen aineiston evaluointityötä kohdistettiin kertomusvuonna ulkomaisiin kausijulkaisuihin.

Yhteiskuntatieto

Yhteiskuntatiedossa kirjaston erityisiä osaamisalueita ovat suomalainen yhteiskunta, Euroopan unioni ja kansainväliset järjestöt. Kertomusvuonna asiakkaiden mielenkiinto kohdistui koronan oikeudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Vastausten löytämiseksi kirjastoon hankittiin kirjallisuutta ja muuta aineistoa näistä aiheista.

Asiakkaat kysyivät esimerkiksi eri maiden epidemiakäytännöistä, käsihygienian noudattamisesta, maskipakosta, matkustusrajoituksista ja yritystuista. Poikkeustilanteen luonne ja ihmisten epävarmuus kävivät ilmi useista yhteiskunnallisista miksi-kysymyksistä. Niitä oli poikkeuksellisen paljon. Miksi rakennustyömaita ei ole suljettu? Miksi kauppahallit saavat olla auki?

Eduskunnan kirjaston rooli Euroopan unioniin liittyvän tiedon välittäjänä on tärkeä. Muun muassa kirjaston hankkima elektroninen Bulletin Quotidien Europe osoittautui erittäin tärkeäksi tiedonlähteeksi eduskunnan virkamiehille, jotka tarvitsivat nopeasti tietoa Euroopan unionin jäsenmaiden ponnisteluista viruksen leviämisen estämiseksi.

Kertomusvuoden aikana julkaistiin Kansainliittoa käsittelevä tietopaketti peruskirjan voimaansaattamisen satavuotisjuhlan kunniaksi. Yhdistyneet kansakunnat täytti 75 vuotta, ja sen toiminnasta esitettiin lukuisia tietopalvelulukysymyksiä.

7. Eduskunnan arkisto

Hallinnon asianhallintajärjestelmän käyttöönottoprojektin piti käynnistyä maaliskuussa, mutta hankkeen ohjausryhmä siirsi projektin aloituksen syksyyn koronatilanteeseen liittyvien riskien vuoksi. Siirtymäaikaa käytettiin hyväksi edistämällä aktiivisesti tiedonohjaussuunnitelmatyötä. Asianhallintajärjestelmä on tarkoitus ottaa tuotantokäyttöön 1.11.2021.

Arkisto jatkoi aktiivista osallistumista valtiopäiväasioiden asiankäsittelyjärjestelmän päivityshankkeeseen määrittelemällä toiminnallisuuksia, testaamalla toimituserien toimintaa sekä päivittämällä tiedonohjaussuunnitelmaa.

Vuoden aikana valtiopäivien arkistoluettelot korjattiin sisällöllisesti ja niistä tehtiin saavutettavuusdirektiivin mukaiset versiot. Nämä arkistoluettelot viedään kirjaston verkkosivuille mahdollisimman pian.

Vuoden aikana kuvautettiin mikrofilmille 26 766 sivua valiokunta-asiakirjoja. Mikrokortteina tämä tarkoittaa 306 korttia.

Kuva-arkisto

Kuvalainojen määrä oli 4 670 kappaletta. Vaalivuoden perinteisen kuvalainahuipun jälkeen kuvalainoissa tapahtuu aina laskua, eikä kertomusvuosi tehnyt tässä poikkeusta. Kuvapalvelusta oli latauksia ja esikatseluita yhteensä 2 105 kappaletta. Flickr-palveluun vietiin 996 kuvaa. Palvelussa julkaistaan kuvia kansanedustajista ja eduskunnan ajankohtaisista tapahtumista. Kuvien tarkkoja latauskertoja ei ole saatavilla, mutta kuvia on katsottu 548 760 kertaa. Kuva-arkisto etsi kuvia myös muista kuvapalveluista ja kokoelmista eduskunnan julkaisuihin.



Eduskunnan kirjaamo

Vuonna 2020 diaariin avattiin uusia asioita 706 kappaletta, asioita päätettiin 683 kappaletta ja välitoimenpidekirjauksia tehtiin 4 586. Toimenpiteitä diaariin merkittiin keskimäärin 24 kappaletta jokaisena työpäivänä. Vuoden kiireisin päivä oli 12.6., jolloin diaariin tehtiin yhteensä 121 kirjausta. Kirjaamo toimi pääosin etänä, lähityötä tehtiin 1–2 päivää viikossa.

Veteraanikansanedustajien muistitietoarkisto

Veteraanikansanedustajien muistitietoarkisto teki kertomusvuonna kahdeksan veteraanikansanedustajahaastattelua. Haastattelujen keskiarvopituus oli 7 tuntia ja 50 minuuttia ja tekstiksi muutettuna 187 tekstisivua. Haastatteluista kaksi tehtiin etähaastatteluina. Valmiudet etähaastatteluiden jatkamiseen ovat olemassa. Haastattelut tehdään kuitenkin aina haastateltavien ehdoilla. Seitsemän haastattelua purettiin tekstimuotoon. Tutkijoiden käytössä on tällä hetkellä yhteensä 443 haastattelua. Kertomusvuonna haastatteluja hyödynsi tieteelliseen käyttöön 10 tutkijaa, jotka käyttivät tutkimuksissaan 223 haastattelua.

Nimenmuutos Eduskunnan muistitietoarkistoksi hyväksyttiin 4.11.2020 Eduskunnan kirjaston hallituksessa, ja se astui voimaan vuodenvaihteessa 2021. Lyhyempi ja ytimekkäämpi nimi kuvaa paremmin arkistoa, jossa on nykyään muidenkin kuin entisten edustajien haastatteluita. Samassa yhteydessä haastatteluaineiston käytettävyyteen tehtiin muutoksia, jotka vaikuttivat muistitietoarkiston käyttösääntöihin, haastattelun luovutussopimukseen ja verkkosivujen sisältöihin. Eduskunnan kanslia voi tulevaisuudessa haastateltavien luvalla hyödyntää otteita haastatteluista eduskunnan ja kansanedustajien historian esityksissä.

8. Tapahtuma- ja sidosryhmätoiminta

Asiakastapahtumat

Keskustellaan kirjoista -tapahtumassa 26.2. tavattiin ministeri Seppo Kääriäinen. Hän kertoi kirjastaan Aidan toiselta puolelta. Tapahtuma houkutti paikalle hieman yli 50 kuulijaa ja keskustelijaa.

Eduskunnan ja keskustakirjasto Oodin demokratiakasvatukseen keskittyvä yhteistyö jatkui. Oodin auditoriossa, Majjansalissa, eduskuntatyöstä kertoivat eduskunnan puhemies Matti Vanhanen 3.2., eduskunnan tieto- ja viestintäjohtaja Marjo Timonen 11.2. ja eduskunnan pääsihteeri Maija-Leena Paavola 17.2.

Kirjaston Aurora-salissa kuultiin Demokratian ääniä 13.2. Seminaarin järjestivät Suomen Akatemia ja Tampereen yliopiston tutkimusprojekti Voices of Democracy. Tilaisuudessa luennoivat emeritusprofessori Matti Hyvärinen, kansanedustaja Anna Kontula, väitöskirjatutkija Eero Voutilainen ja kirjaston johtava tietoasiantuntija Timo Turja.

Kirjastovierailut

Kirjastoon ja arkistoon tutustui 6.2. Helsingin työväenopiston Kulttuurista kesellä viikkoa -ryhmä. Lisäksi syyskuussa kirjaston palveluita esiteltiin Teams-palvelun välityksellä Asianajotoimisto Castrén & Snellmanin työntekijälle.



Keskustellaan kirjoista -tapahtumassa ministeri Seppo Kääriäinen ja kirjaston johtaja Antti Virrankoski.



Erityisasiantuntija Eero Voutilainen eduskunnan pöytäkirjatoimistosta Demokratian ääniä -tilaisuudessa.

Kansainvälinen toiminta

Pohjoismaisten parlamenttikirjastojen ylikirjastonhoitajien vuosikokous pidettiin virtuaalisesti 9.6. Kokouksen aiheina olivat parlamenttikirjastojen toiminta pandemiaoloissa sekä valtiopäiväaineistojen digitalisointi.

Kansainvälisen kirjastojen kattojärjestön IFLA:n (International Federation of Library Associations) parlamenttijaoston vuosikokous järjestettiin 2.12. verkkoseminaarina. Suomelta pyydettiin kokoukseen puheenvuoro kirjaston toiminnasta pandemian aikana.

Arkistoalan kansainvälisen järjestön ICA:n (International Council of Archives) vuosittaisen konferenssin sijaan järjestettiin 16.11. sääntömääräinen yleiskokous virtuaalisesti.

9. Henkilöstö



Suurin osa kirjaston henkilökunnasta työskenteli eduskunnan kanslian ohjeen mukaisesti etänä maaliskuun puolesta välistä vuoden loppuun. Kirjaston toiminnan kannalta läsnäoloa vaativia tehtäviä hoidettiin työvuorojen mukaisesti riskit huomioiden. Kokoukset järjestettiin Teams-sovelluksen välityksellä. Myös kirjaston kehittämisaamupäivä vietettiin Teams-tapahtumana 18.12. yhteistyössä kanslian työterveyden kanssa.

Vuoden lopussa kirjastossa työskenteli 36 henkilöä, joista kolme määräaikaisessa virassa. Yksi virkamies teki lyhennettyä työviikkoa.

Pääsihteeri valitsi Erkka Raution, FM, tietoasiantuntijan virkaan 1.3. alkaen.

Tietoasiantuntija Sirkka-Liisa Korkeila jäi eläkkeelle 31.8.

Määräaikaisessa tietopalvelusihterin virassa työskentelivät Johanna Torretta ja Henri Pitkänen 31.5. saakka sekä 7.9. alkaen Henrik Heikkinen ja Sannimari Veini ja 28.9. alkaen Maija Piispa. Kirjastossa työskenteli kolme korkeakouluharjoittelijaa: Meral Özturk 4.5.–6.9., Maritta Kela 1.5.–31.8 ja Sannimari Veini 4.5.–6.9.

10. Kirjastopalvelujen tilastollinen tarkastelu

Poikkeusvuoden tilastoissa korostuvat verkko- ja etäpalvelut paikallisasioinnin jäätyä vähäiseksi. Myös koulutukset siirtyivät verkkoon, mikä näkyikin niiden suosiossa.

Verkkosisältöjä tuotettiin ahkerasti. Lakihankkeiden tietopaketteja tuotettiin toimintavuonna enemmän kuin koskaan aiemmin. Tietopaketteihin viitattiin mediassa, mikä kertoo työn ja asiantuntijasisältöjen vaikuttavuudesta.

Tietopalvelun toimeksiantojen määrä oli hieman edellistä vuotta alhaisempi. Asiakkaat ovat jo vuosia asioineet tietopalvelussa pääosin puhelimitse tai sähköpostitse, joten poikkeusolot eivät vaikuttaneet käyttölukuihin.

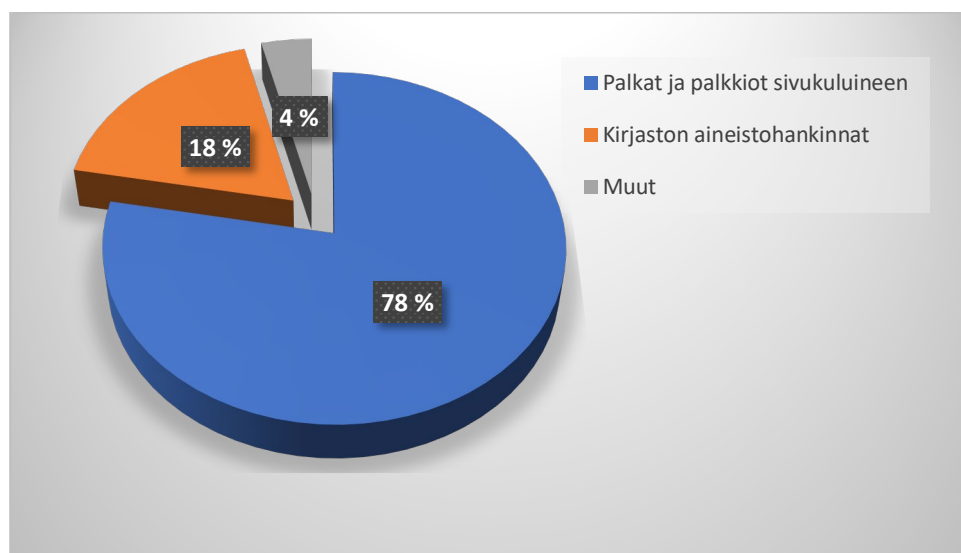
Eduskunnan tiedontarve ei poikkeusaikana laantunut, mikä näkyi aineistopyyntöjen määrässä. Kirjaston omiin kokoelmiin ja kaukopalveluun kohdistuneita aineistopyyntöjä tehtiin poikkeusaikanakin aktiivisesti.

Eduskunnan kirjaamon toimintaan poikkeusolot eivät vaikuttaneet, joten hallinnollisia asioita kirjattiin normaaliin tapaan.

Vuodelle 2020 ei löydy tilastollista vertailukohtaa menneestä – eikä toivottavasti tulevaisuudestakaan. Poikkeusvuoden tärkein saavutus kirjastolle oli sille laissa säädetyn tehtävän toteuttaminen eli palvelujen ylläpito vaikeasta tilanteesta huolimatta. Kirjaston poikkeukselliset käyttömäärät sen sijaan jäivät tilastoihin historiallisena harvinaisuutena.

Kulurakenne 2020

Palkat ja palkkiot sivukuluineen	2 419 507
Kirjaston aineistohankinnat	563 972
Muut kulut	120 511
Tilinpäätös	3 103 990



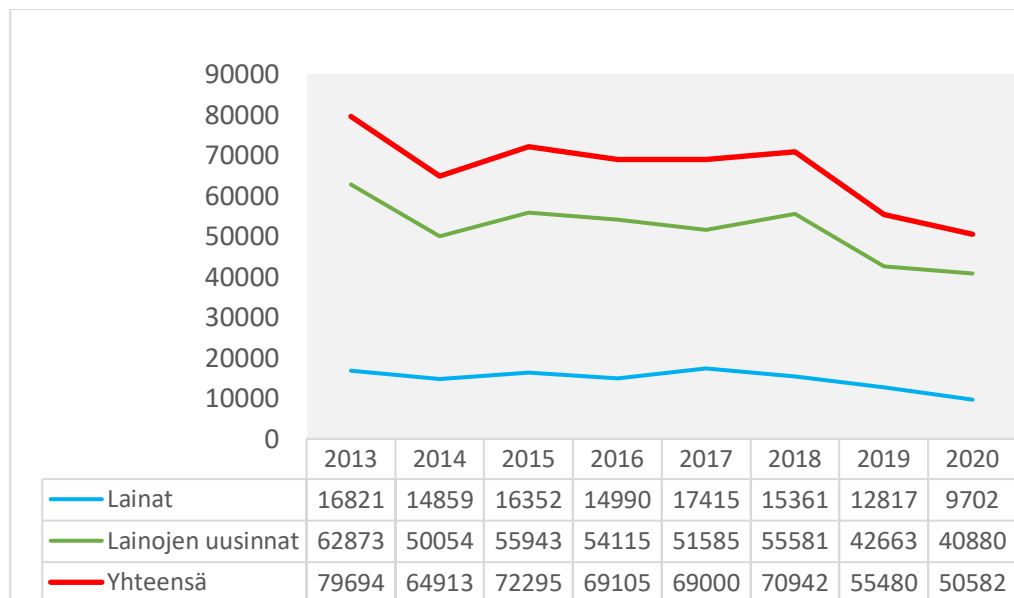
Palvelutilasto 2020

asiakaskäynnit	10 000*
aukiolopäivät vuodessa	50
kokonaislainaus	50 582
kotilainat	7 460
lukusalilainat	150
kaukolainat	1 935
lainojen uusinnat itsepalveluna	20 845
lainojen uusinnat asiakaspalvelussa	20 035
arkistolainat	157
kuvalainat	4 670
tietopalvelun toimeksiannot	1 355
tiedonhaun koulutus, osallistujat	77
verkkokoulutukset	1 212**)
kirjaston yleisesittelyt, osallistujat	24
asiakastapahtumat, osallistujat	241
tietopaketit	23
veteraanikansanedustajien haastattelut	8

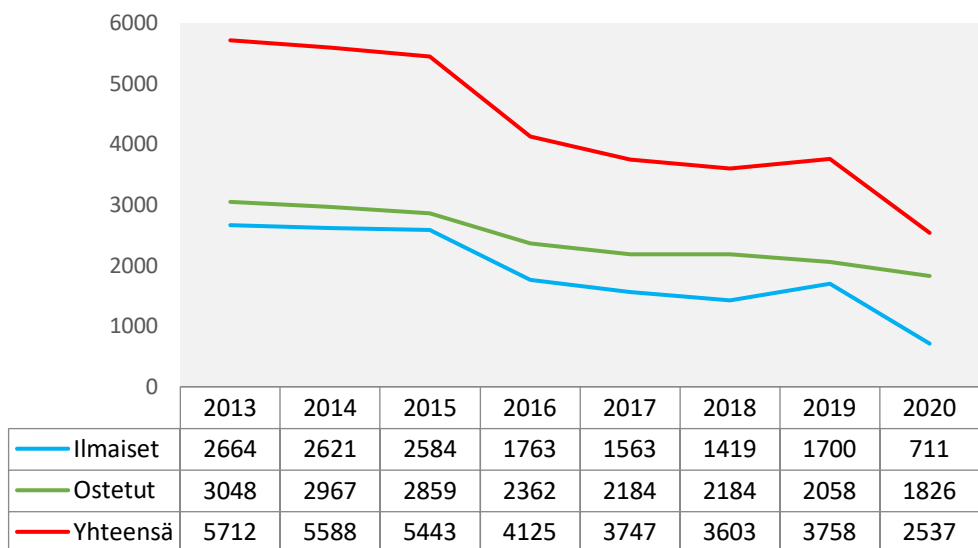
*) sisältää arvion kirjaston käytöstä eriasteisten rajoitustoimien aikana

**) verkkokoulutus, katsojamäärä kahden viikon julkaisuaikana

Lainat ja lainojen uusinnat



Painetun kokoelman kartunta



Liite 1. Eduskunnan verkkosivuilla julkaistut uudet tietopaketit ja verkkosisällöt

Lakihankkeiden tietopaketit

Kotitalouksien velkaantumisen rajoittaminen

Läikkäiden henkilöiden hoidon henkilöstömitoitus

Biopankkilain uudistaminen

Valmiuslain käyttöönottoaminen korona-aikana

Vanhemmuuslaki

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Mobiilisovellus koronaviruksen jäljittämiseksi

Seksuaalirikoksia koskevan rikoslain 20 luvun kokonaisuudistus

Laittoman uhkauksen syyteoikeus

Terrorismirikosten rahoittamisen rangaistussäännökset

Henkilökorttilain muuttaminen

Perhe-eläketurvan kehittäminen

Väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä tehdyn yleissopimuksen ratifiointi

Avoimen datan direktiivin kansallinen täytäntöönpano

Sukupuoli rangaistuksen koventamisperusteena

Henkilötodistelun vastaanottaminen videotallenteelta

Ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön estäminen

Yleislainsäädäntö automaattiselle päätöksenteolle

Pakkoavioliiton mitätöinti

Puolustusvoimien virka-apu poliisille

Ministereiden karenssi

Muut tietopaketit

Vaalimainoskokoelma Eduskunnan kirjastossa -tietopaketti

Kansainliitto-tietopaketti

Tietopalvelulta kysyttyä

Miten löydän sote-uudistukseen liittyvät eduskunta-asiakirjat?

Mistä löydän korona-ajan lisätalousarvioiden valtiopäiväasiakirjat?

Milloin valtioneuvoston jäsenen virkatoimen lainmukaisuuden tutkinnassa on päädytty syytteeseen?

Milloin on pyydetty eduskunnan suostumusta kansanedustajan syytteeseen asettamiseen?

Mitä lehtiä Kansalliskirjasto on digitoinut?

Liite 2. Luottamustoimet ja työryhmäjäsennydet

Luottamustoimi/työryhmä ym. eduskunnassa

Eduskunnan avoimen datan hanke: projektiryhmä	Karhula (projektipäällikkö)
Eduskunnan kanslian verkkopalvelujen ylläpito- ja kehitystyön organisointi ja ohjausryhmä	Virrankoski
Eduskunnan tietoyhteiskuntaryhmän johtokunta	Karhula
Eduskuntasanaston ylläpitötyöryhmä	Hakala (pj.)
Eduskuntatutkimuksen keskuksen johtoryhmä	Krekola (varajäsen)
Eduskuntatyön uudistaminen, alatyöryhmä 3, palvelut	Virrankoski
Eduskuntaviestinnän, eduskunnan tietopalvelutoiminnan sekä kirjasto- ja arkistotoiminnan organisointihankkeen työryhmä	Virrankoski, (jäsen), Bergström (sihteeri)
Eduskunnan ammattiosaston EMO:n hallitus	Kämäri (varajäsen)
Eduskunnan virkamiesyhdistyksen EVY:n hallitus	Turja, Peuhkurinen, Kajava
Eduskunnan virkamiesyhdistyksen EVY:n tiedottaja	Peuhkurinen
Eduskunnan työsuojelutoimikunta	Turja
Eduskunnan kirjaston hallitus	Stenvall, Koski (varajäsen)
Hallinnollisten asioiden asiankäsittelyjärjestelmän hankinta- ja käyttöönottoprojektin ohjausryhmä	Virrankoski (pj.)
Nuorten parlamentin työryhmä	Hakala (pj.), Krekola
Päätöksenteon tietotukihankkeen projektiryhmä	Virrankoski, Bergström
Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönottoprojektin ohjausryhmä	Virrankoski, Karhula, Mäkelä
Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönottoprojektin projektiryhmä	Karhula, Karjalainen, Mikkonen. Mäkelä, Stenvall, Uurasjärvi,
Virkakielityöryhmä	Hakala

Luottamustoimi kirjasto- ja arkistotalan valtakunnallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä

Arkistoyhdistys, hallitus	Suutari
Alma-kirjastojen projektipäällikköjen ryhmä	Karhula
EU:n tallekirjastoverkosto	Peuhkurinen
Helsingin yliopiston keskustakampuksen kirjastoneuvottelukunta	Krekola
Finlex-hankinnan projektiryhmä	Bergström
Kirjastokaistan toimituskunta	Karhula
Kirjastot kansanvallan foorumeina -hankkeen seurantaryhmä	Virrankoski
Melinda-Alma toimintamallityöryhmä	Uurasjärvi
Signumin toimitusverkosto	Karhula
Suomen Alma-kirjastojen ohjausryhmä	Virrankoski
Suomen tieteellinen kirjastoseura, aineiston saatavuus -työryhmä	Kajava
Suomen tieteellinen kirjastoseura, tutkijapalveluiden työryhmä	Mikkonen
Tieteellisten kirjastojen palvelupäälliköiden verkosto	Virrankoski
Tutkitun tiedon teemavuoden 2021 verkosto	Virrankoski (varajäsen)
Yhteiskunnallisen Arkistosäätiön hallitus	Krekola
Yhteiskunnallisen tiedon kirjastoverkosto	Korkeila
Yleisen suomalaisen asiasanaston (ontologian) ylläpitötyöryhmä	Peuhkurinen

Liite 3. Julkaisut

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2019. Helsinki 2020, 29 s.

Eduskunnan kirjasto suosittelee: kirjoja, artikkeleita, verkkojulkaisuja tai -sivustoja Eduskunnan kirjaston aihealueilta. <https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/suosittellemme/Sivut/default.aspx>

Kansanedustajien lukusaliin ja F-talon sanomalehtisaliin tilatut koti- ja ulkomaiset lehdet Tiedot julkaisuista eduskunnan intranetissä.

Karhula, Päivikki & Virrankoski, Antti: Tuula H. Laaksovirta in memoriam. Signum (2020):4, s. 34-35.

Krekola, Joni: Kootut selitykset: entiset kansanedustajat ja eduskunnasta putoamisen tulkin-
nat. Historiallinen aikakauskirja (2020):3, s. 357-372.

Luettelo kirjastoon vuonna 2020 tulevista aikakaus- ja sanomalehdistä = Förteckning över bibliotekets tidskrifter och tidningar år 2020. Helsinki, 2020. 15 s.

Parlamenttikirjasto – Eduskunnan kirjaston blogi (perustettu 24.7.2007).
<http://parlamenttikirjasto.blogspot.com/>

Riksdagsbibliotekets berättelse för 2019. Helsingfors 2020, 29 s.

Selma-kokoelmatietokannan uutuudet RSS-syötteinä aiheittain.
<https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/Sivut/rss.aspx#uutuuskirjat>

Suosittellemme: tietokirjoja. Vastaava toimittaja: Päivi Erkkilä. Tiedot valikoiduista julkaisuista ja artikkeleista eduskunnan intranetissä.

Virrankoski, Antti: Tiedon ääni – Päätöksenteon tietotukihanke luo pohjaa tuleville palveluille. Signum (2020):4, s. 27-29.

Kuvat: Hanne Salonen, Lotta Myllymäki, Heikki Rajala ja Mostphotos.